

La Femosa

Juliol - agost de 2013
Número 265 P.V.P. 3€

Revista d'opinió i informació local. ARTESA DE LLEIDA

PROCESSÓ DE FANALETs DE SANT JAUME

TROBADA DE BESTIARI DE LA FESTA MAJOR

ANIR I AVUI

Plaça Major i carrer de la Bassa als anys vint del segle XX i a l'actualitat (Fotos: Isidre Drudis).

Edita

Agrupació Cultural la Femosa
Carrer dels Gallart, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
Telèfon: 973 167809
 E-mail: lafemosa@artesalleida.cat

Coordinació i maquetació

Josep Gallart Fernández
 Lluís Gil Fontanet

Col.laboradors

Alternativa Ecologista d'Artesa
 Cèlia Argilès Andrés
 Igansi Balué i Tomàs
 Albert Batiste Bonet
 Eladi Bonatre Marçal
 Javier Bustamante i Enríquez
 Miquel Carrera Castellví
 Josep Mª Carrera Fornalés
 Adolf Costafreda Castillo
 Felip Gallart Fernández
 Josep Gallart Fernández
 Lluís Gil Fontanet
 Laura Muñoz Olivares
 Miquel A. Navarro Solé
 Ramon Serra Batlle
 Josep Ramon Solé Gallart
 Eulàlia Solà Miró

Fotografies

Arxiu Fotogràfic de La Femosa
 Ignasi Balué i Tomàs
 Josep Mª Esteve Muñoz
 Isidre Drudis Bellmunt
 M. A. Florensa Bertran
 Josep Gallart Fernández

Correccions

Eulàlia Solà Miró

Impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa 2ª època
 Número 265, juliol-agost de 2013
 Dipòsit Legal: L-264-1981
 P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les pàgines de *La Femosa* reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

SUMARI

D'ahir i avui	2
El reportatge: La Transcanal	4
Pòrtic: Tossudament alçats.....	5
Actualitat artesenca	6
Festa Major 2013.....	11
VIII ^a Trobada i 5è Festival d'enceses del bestiar de foc	15
Coses del terme (7): El pont de la Dragona	19
<i>Domus domini</i> . Passejos arbrats	21
Cartes des de París. La Festa Major a ulls d'un francès.....	22
El Griu i la Festa Major	24
Cireres	25
O caixa o faixa. No n'hi ha d'altra	26
Corresponsables: igualtat dins i fora de la llar	28
La Protectora Comarcal o el frau de l'estampeta	29
La grandesa del món.....	30
En origen hi hagué la unitat.....	31
Mots encreuats	32
Entreteniments	33
Ho hem llegit a.....	34
Telèfons i horaris d'interès	35
Enigma... ..	35
Imatges d'actualitat.....	36

Amb el suport de:

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

Diputació de Lleida

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCs

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

EL REPORTATGE

LA TRANSCANAL. FESTES MAJORS 1991-1992 FOTOS: Arxiu la Femosa

PÒRTIC

TOSSUDAMENT ALÇATS

"Un clam", Punt Avui. "Clam democràtic", diari Ara. "Clamor al Camp Nou", El Periòdico. "Clamor pel dret a decidir", La Vanguardia. "Ple total al Camp Nou pel concert per a la llibertat", Diari Segre. "El concert posa a primera plana el tema de la consulta", La Mañana. "Escolta Espanya el clamor d'un poble", Directe.Cat. "90.000 veus per a la independència", Vilaweb. Aquestes eren algunes de les frases amb què els diaris catalans saludaven "El concert per a la llibertat" del diumenge 30 de juny de 2013. Prop de 90.000 persones ompliren el Camp Nou en un emotiu concert per reivindicar de forma alegre, pacífica i entusiasta el dret a decidir del poble de Catalunya.

Estelades, crits a favor de la independència eren majoritaris entre un públic familiar, gent de totes les edats amb moltes ganes de participar en una festa que es va allargar durant sis hores. Muriel Casals, en nom dels organitzadors, va deixar molt clar que el concert havia de servir per donar a conèixer la causa de Catalunya, però, sobretot, la de la democràcia: exercir la democràcia sense tanques. La sardana Juny, el cant del Segadors, l'actuació dels castellers de Vilanova i un enorme mosaic amb la frase "Freedom Catalonia 2014" van ser moments molt destacats que van complementar les actuacions musicals de 60 artistes com Peret, Dyango, Gerard Quintana, Paco Ibañez, Maria del Mar Bonet, Xavier Baró, Pascal Comelade, el Grup de Folk, Mercedes Peón, Dharma, Francesc Ribera (Titot), Marina Rosell, Ramoncín, Fermín Muguruza i d'actors com Joel Joan, Quim Masferrer, Montserrat Carulla, Lluís Soler i, sobretot, Lluís Llach que tornava als escenaris després de sis anys de la seva retirada i de qui es cantaven la majoria de cançons.

"Som un país de barreja, de gent que ha arribat de tot arreu. No volem imposar res, hem patit massa imposicions i sabem que viure en llibertat consisteix a saber respectar qui pensa diferent. Apel·lem a tots els demòcrates de dintre i de fora de Catalunya. Al segle XXI, ningú no pot prohibir un referèndum democràtic" va reblar Casals en el seu discurs". Des de la revista ens fem nostres totes les seves paraules, també les de l'himne del Concert per a la llibertat: "Som aquí. Tossudament alçats, / proclamant el nom, el temps i el lloc/ que ens dol i pertany,/ si vols amb els punys oberts,/ si cal amb els punys tancats,/ per mor que el somni que tenim junts es faci possible..." No perseguim un somni, nosaltres som el somni. Tossudament alçats .

ACTUALITAT

Cèlia Argilés

ARTESENCA

Fotos: Arxiu la Femosa, J. Mª Esteve, M. À. Florensa i J. Gallart

CONCERT PER LA LLIBERTAT

El dissabte 29 de juny, **Òmnium Cultural**, amb el suport de l'Assemblea Nacional Catalana, va organitzar al camp del Barça, a la ciutat comptal, el **Concert per la Llibertat**.

Aquest concert serà recordat com un gran esdeveniment de país, un clam de la societat civil per reclamar, a través del llenguatge universal de la música, el dret del poble català i de tots els pobles

del món a poder decidir lliurement i democràtica el propi futur.

Artesa per la Independència, integrada dins de l'Assemblea Nacional Catalana del Segrià, també hi va estar present. Des del nostre poble vàrem omplir un autocar amb persones que no es van voler perdre aquest esdeveniment.

Artesencs i artesenesques que es van desplaçar a Barcelona per assistir al concert

Aspecte de l'estdi en el moment del mosaic

SOPAR A LA FRESCA AMB L'ASSOCIACIÓ DE DONES

El dissabte, 29 de juny, l'Associació de Dones *la Pubilla*, va organitzar un **sopar a la fresca** a la plaça Major. El sopar va consistir en un assortit de truites, en què cada colla es portava la seva i es compartien. Es va donar els premis a la més original i a la més gran, tot i que no era un concurs de degustació. Finalitzat el sopar, una sessió de ball va tancar la vetllada.

Assortit de truites

CURSETS DE NATACIÓ

Durant 3 setmanes, l'AMPA de l'escola *Els Til·lers*, organitza els **cursets de natació**. Aquesta activitat suposa una ocupació de les piscines municipals de les 10 del matí a les 2 del migdia, amb dos grups simultanis fent l'activitat; hi ha participat 59 nens/es. Enguany els cursets de natació van tenir lloc del 8 al 27 de juliol.

El mateix 27 de juliol es va fer la festa de cloenda, amb el lliurament de diplomes i d'un obsequi record als professors.

A banda dels cursets de l'AMPA també s'ha fet en el mateix període un **curs de natació per a adults** de 8 a 9 del vespre.

Lliurament de diplomes als participants

SOPAR SOLIDARI

El dissabte, 20 de juliol, el **Consell Parroquial** va organitzar un **sopar solidari** a la plaça Major, elaborat per les mateixes persones que conformen el consell i voluntaris.

El sopar va anar seguit de tot un seguit d'actuacions locals, i de la música de TETE PRODUCTIONS.

La Carme i la Marta van presentar les actuacions

Actuacion del grup de country Aspavil

Actuació d'un grup de nenes

Actuacions diverses

REVETLLA DE SANT JAUME

El dissabte, 27 de juliol es va celebrar, com en anys anteriors, la **revetlla de Sant Jaume**, amb la tradicional **processó dels fanalets**, amb els actes següents:

A 2/4 de 12 del vespre, a l'inici del carrer Sant

Ramon, es van encendre tots els fanals que portava la quitxalla, per tal de dur a terme la tradicional processó de fanalets, amb la col.laboració del Griu i acompanyants i ELS Diablons del Griu, fins a la pista poliesportiva, on van fer una exhibició. A continuació hi va haver **sessió de ball de revetlla** amb el grup TRIO HABANA, i servei de bar.

Els Diablons del Griu

Actuació dels Diablons del Griu

Actuació del Griu

Sessió de ball

FESTA PERQUÈ VOLEM

L'Associació de Dones la Pubilla, el dissabte, 10 d'agost, va organitzar la tradicional **festa PERQUÈ VOLEM!**, després que l'any passat es van decidir a no fer-la.

Tothom que hi volia participar, només havia d'adquirir un tiquet per a l'entrepà del sopar.

La vetllada, que es va celebrar, com en altres ocasions a la plaça Major, va estar amenitzada pel GRUP 43.

SARDANES A LA FRESCA

Dins del cicle de **Sardanes a la Fresca**, organitzat pel Consell Comarcal del Segrià i que enguany arribava a la 9ena. edició, el dissabte 30 d'agost va tenir lloc a la pista poliesportiva una **ballada de sardanes** amb la cobla LO CASTELL.

Foto: Maria Domènech

FESTA DE SANT RAMON

El 31 d'agost, **festivitat de Sant Ramon**, és declarat dia de festa local al nostre poble, i per tal de commemorar-lo, com cada any, se celebren diversos actes, els més destacats són els que es fan al Passeig i ermita de Sant Ramon.

Enguany els actes van començar a 2/4 de 10 del matí, amb el volteig de campanes. A 3/4 de 10 del matí, es va fer el tradicional **Romiatge cap a l'Ermita** amb el Sant, precedit pels Gegants d'Artesa i l'Àliga de Lleida, càrrec de l'Associació Cultural Garrigues, on les persones que els portaven anaven vestits de catalans. Un cop arribats a l'Ermita es va fer l'ofrena floral a Sant Ramon, i es va instal·lar al passeig un punt de venda de flors.

Seguidament, es va celebrar la **Santa Missa en honor a Sant Ramon**, presidida pel Bisbe de Lleida, Sr. Joan Piris, i en acabar es va acomiadar els mossens Robert i Dismas, i es va fer la presentació del nou mossén d'Artesa, mossèn Lluç. En acabar, es va venerar la Relíquia de Sant Ramon que es

Missa a l'ermita de sant Ramon

Espectacle d'animació infantil

conserva a l'ermita.

A continuació, al mateix passeig de sant Ramon, es va repartir **coca i xocolata a tots els assistents**. La festa del matí va acabar amb l'**actuació del grup d'animació infantil FEFE I COMPANYIA**,

amb l'espectacle Festa a la Plaça.

Al vespre, a 2/4 de 10 a la pista poliesportiva, va tenir lloc una sessió de ball amb el GRUP ATLANTIS. Hi va haver servei de bar amb begudes i entrepans freds i calents.

Repartimet de xocolata i coca

Espectacle d'animació infantil

CINEMA A LA FRESCA

Dia	Pel·lícula
14 de juliol	COMBUSTIÓN
21 de juliol	TIPOS LEGALES
28 de juliol	SOMOS GENTE HONRADA
3 d'agost	EL GRAN GATSBY
11 d'agost	RESACON 3
14 d'agost	TRANCE
24 d'agost	UN INVIERNO EN LA PLAYA
31 d'agost	EL HOMBRE DE ACERO

FESTA MAJOR 2013

Cèlia Argilés

Fotos: Arxiu la Femosa, J. Mª Esteve, M. À. Florensa i J. Gallart

Enguany la Festa Major del nostre poble es va celebrar entre el 4 i el 7 de juliol i la programació va ser la següent:

Dijous 4 de juliol

A les 9 del vespre, al camp de futbol va tenir lloc un torneig triangular entre veterans, amateurs i juvenils.

Un dels partits del torneig de futbol

A les 10 del vespre, l'il·lustríssim president de la Diputació de Lleida, Sr. Joan Reñé va pronunciar el PREGÓ DE FESTA MAJOR.

Preparació d'entrepans pel sopar de germanor

A 1/4 d'11 de la nit va tenir lloc el SOPAR DE GERMANOR. (Entrepà de llonganissa i bon vi) a la Pista Poliesportiva.

El sopar va estar amenitzat, amb la música del

Cuita de llonganissa pel sopar de germanor

Sopar de germanor

grup FOX-TROT. Tot seguit hi va haver una sessió de ball amb el mateix grup, i finalment actuació del grup CROONERS.

Tot i que estava anunciada l'actuació del grup QUINA BARRA, aquesta no va estar possible, perquè sembla que ningú no els va contractar.

Divendres 5 de juliol

A les 10 del matí, organitzada per l'AMPA del col·legi "Els Til·lers", es va iniciar una BICICLETADA, amb concentració al passeig de Sant Ramon, i amb diferents recorreguts pensats per les diferents edats

Els participant en un dels recorreguts vam arribar fins l'aeròdrom d'Alfés

dels nens/es. Acabada la bicicletada es va servir un refrigeri per a tots els participants.

De 2/4 de 12 fins a les 2 del migdia i de 2/4 de 5 fins a les 7 de la tarda, a les piscines municipals hi

Jocs aquàtics a les piscines

va haver instal·lats JOCS AQUÀTICS. A les 7 de la tarda, a la pista poliesportiva, es va representar un ESPECTACLE INFANTIL, a càrrec del grup FESTA SALADA, el qual amb la seva

Participants al sopar popular del jovent

música en directe, i amb danses i molt humor va fer passar una bona estona a tota la família. De 2/4 de 9 a les 10 del vespre va tenir lloc una sessió de ball amb l'orquestra "MONTGRINS". A les 9 del vespre es va iniciar el SOPAR POPULAR DEL JOVENT a la plaça de les Albízie. A 2/4 de 12, a la pista poliesportiva es va poder gaudir d'un CONCERT a càrrec de l'orquestra "MONTGRINS" i en acabar es va fer el ball de nit amb la mateixa orquestra.

A les 3 de la matinada va iniciar la seva actuació la disco mòbil TETE PRODUCTIONS Show 2013, que va acabar després de la sortida del sol.

Dissabte 6 de juliol

A les 9 del matí, a l'antic camp de futbol, va tenir lloc una TIRADA AL PLAT, a càrrec de l'Associació de Caçadors.

Espectacle infantil

A les 11 del matí, al passeig de Sant Ramon, les famílies van poder gaudir de RECICLAR, jocs de psicomotricitat construïts amb materials de reciclatge, taller lúdic per a tota la família.

A les 12 de mig dia, al passeig de Sant Ramon, va tenir lloc una BALLADA DE SARDANES, amenitzada per la COBLA CONTEMPORÀNIA.

A les 2 del migdia.- VERMUT POPULAR al mateix Passeig de Sant Ramon

A 2/4 de 7 de la tarda, es va iniciar la TROBADA DE BESTIAR POPULARI FESTIU DE CATALUNYA, acte del qual us en parlem en una altra secció de la revista.

Concurs de tir al plat

Concurs de tir al plat

A 2/4 de 8 del vespre a la sala del teatre, actuació musical amb el títol CANÇONS D'UNA VIDA a càrrec del grup TRAMS.

Ballada de sardanes

De 9 a 10 del vespre, a la pista poliesportiva va tenir lloc una sessió de BALL pel conjunt IMPACTO. De les 12 a les 2 de la matinada, a la pista esportiva, va tenir lloc una nova sessió de ball a càrrec del conjunt IMPACTO.

Jocs al passeig de Sant Ramon

De 12 a 2 de la matinada, a la Plaça Major va tenir lloc el CONCERT PEL JOVENT a càrrec dels grups REPUBLIKA SKA i KAYO MALAYO.

A les 4:00 de la matinada, a la pista poliesportiva, es va iniciar una nova actuació de la disco mòbil TETE PRODUCTIONS Show 2013.

Concurs de pintura ràpida

Concurs de pintura ràpida infantil

Diumenge 7 de juliol

De 2/4 de 9 a 1/4 de 2 del migdia va tenir lloc per tot el poble un CONCURS DE PINTURA RÀPIDA i un CONCURS DE FOTOGRAFIA amb el tema Artesa de Lleida.

De les 11 a 1/4 d'1 del migdia va tenir lloc, també, un CONCURS INFANTIL DE DIBUIX amb el mateix tema, Artesa de Lleida.

A les 12 del migdia es va oficiar MISSA MAJOR, cantada per la coral LA PRIMAVERA D'ARTESA DE LLEIDA. En acabar la Santa Missa la coral va fer un petit concert.

Participació de la Coral la Primavera a la Missa Major

A 2/4 de 2, un cop acabada la celebració litúrgica i el concert, es va fer un VERMUT al primer pis de la Llar de Jubilats.

A les 2 del migdia es va muntar una EXPOSICIÓ DE TOTS ELS QUADRES pintats al concurs, al carrer de la Vileta. A les 5 de la tarda l'exposició es

es va traslladar al carrer Nou

A les 6 de la tarda es va projectar la pel·lícula IRON MAN 3, a la Sala del Teatre.

A 2/4 de 7, al carrer Primavera, va tenir lloc la representació de l'espectacle infantil PIRATES DE SECÀ, a càrrec del Grup Xip Xap.

A les 9 del vespre una llarga sessió de ball amb l'orquestra "VENUS" a la Pista Poliesportiva posava el punt final a la festa.

Paradetes al carrer Primavera

Durant tots els dies el grup de "Càritas" d'Artesa de Lleida va organitzar la seva tómbola a la casa Parroquial

Tómbola del grup local de Càrites

VIIIª TOBADA I 5è FESTIVAL D'ENCESES DEL BESTIARI DE FOC DE CATALUNYA

Josep Mª Carrera

Fotos: J. Mª Esteve i J. Gallart

Dins dels actes de la Festa Major, i per vuitè any consecutiu, la Trobada de Bestiari al nostre poble, esdevé un dels actes més importants i multitudinaris de la Festa Major. Enguany aquest acte, que es va celebrar el dissabte 6 de juliol, va comptar amb els següents participants:

VÍBRIA JOVE d'IGUALADA. (Anoia)

PÀJARA DE TERRASSA (Vallès Occidental)

BADALOT DE L'ARBOÇ (Baix Penedès)

DIABLÓ DE LA SELVA DEL CAMP (Baix Camp)

CUCA DE CASTELLBISBAL (Vallès Occidental)

LA GODRA DE CALDES DE MONTBUI (Vallès Oriental)

AMFITRIÓ EL GRIU D'ARTESA DE LLEIDA (Segrià).

Un any més hem realitzat la tradicional Trobada de Bestiari i el Festival d'Enceses d'Artesa de Lleida, que no és per presumir, però només el fem a la nostra població amb un gran èxit de participació de colles i públic que ens visiten de fora vila i podem afirmar, per les mostres d'agraïment i reconeixement, especialment de les colles participants, que creiem que estem fent història, any rere any, en el món del bestiari i el que això comporta per a la cultura

La Pàjara de Terrassa,

El Badalot de l'Arboç,

La Víbria Jove d'Igualada

El Diabló de la Selva del Camp

La Cuca de Castellbisbal

La Godra de Caldes de Montbui

tradicional catalana. És per això que donem les gràcies a tothom que ho fa possible des de l'infant més petit que participa amb la colla del griu, fins als que desmunten l'escenari al final de la festa, a tots ells moltes gràcies.

Aquest 5è Festival, com tots els altres, pretenia estimular la imaginació i l'enginy, per tal de fer lluir tot el bestiar de foc, exhibint les millors i més potents enceses, que fan espurnejar d'allò més les nostres bèsties, símbols de la nostra identitat com a poble. És per això que les enceses triades volen mantenir les formes tradicionals i donar un toc de modernitat amb un nou format que el fa únic i inèdit.

La festa es va iniciar a 1/4 de 7 de la tarda, amb la plantada de les bèsties a la Plaça Major. A les 7 de la tarda es va donar la benvinguda a totes les colles i van actuar els **Flabiolaires de l'Escola els Til·lers d'Artesa de Lleida**, i tot seguit va tenir lloc la **mostra de balls del bestiar**, que és una ballada individual de lluïment.

Els flabiolaires de l'escola Els Til·lers

A 2/4 de 8 de la tarda es va donar inici al **Correfoc infantil**, pels carrers de la població, a càrrec de la colla infantil **els diablons del Griu d'Artesa de Lleida**, acompanyats del grup de percussió **FESTA'M TAM I KUMBEVA**

Correfoc dels Diablons del Griu

A les 8 de la tarda, a la Plaça Major, es va fer la **Tabalada conjunta de les colles participants** i aquesta part es va acabar amb l'espetec de la Traca final.

A 1/4 de 12 de la nit, a la Plaça Major, el grup

Grup de percusió

REPUBLICA SKA va fer l'escalfament musical i a continuació es va celebrar un correfoc a càrrec del diables de Junda, que van donar pas a les enceses. Descripció de les enceses:

Correfoc

1. Primera encesa, les nostres bèsties estan creades per cremar entre la multitud, símbol inequívoc de la nostra identitat.
2. Segona encesa, la gaudim amb la música pròpia i composada expressament per a cada bestia i tocada per la colla pròpia. Aquesta combinació musica, ball, pirotècnia i la escenificació de tot junt la fan única.
3. Tercera encesa, la bèstia sola en plena acció i

Actuació de la Cuca de Castellbisbal

Illuïment pirotècnic, acompanyat amb musica del grup musical.

Aquest any hem tingut diverses novetats. La primera fou l'acompanyament musical que va anar a càrrec del grup **REPUBLICA SKA** amb una brillant actuació. La segona, el Griu, com a amfitrió del festival, va donar la benvinguda als participants amb l'entrada a la Plaça Major, amb els acompanyants, enguany acompanyat pel grup **MÉS QUE FESTA**, fent la complaença del públic, mentres ballava al ritme de la cançó "som de l'oest de Catalunya". Tot plegat va ser tota una posada en escena de vestimenta, ritme, color i música. Apoteòsic!!!.

La tercera novetat va a anar a càrrec dels

Actua ació dels flabiolaires de l'escola "Els Til·lers i el Grup Quartana

Entrada del Griu a la Plaça Major

FLABIOLARIES DE L'ESCOLA ELS TIL·LERS i del grup **LA QUARTANA**. En la segona intervenció de l'amfitrió, vam poder estrenar la música i ball protocol·lari que correspon aquest tipus de carcasses

Actuació de la **Víbria Jove d'Igualada**

Actuació del **Badalot de l'Arboç**, guanyador del concurs

morfològiques, en aquest cas el nostre GRIU, música creada i composta pel músics **Jordi Cebolla** i **Robert Vidal** de recreació medieval que consta de tres parts :

L'entrada a plaça de la bèstia, i que representa la crida del Griu.

El ball de respecte, amb l'encesa. És un ball saltat i de caire alegre.

I la part final, com a cloenda, amb un ritme lent i cerimoniós.

Les actuacions de les bèsties participants fou molt lluïda i va posar difícil l'elecció del guanyador del concurs al jurat.

El festival va finalitzar amb un espectacular castell de focs i amb la votació del jurat.

Actuació de la **Pàjara de Terrassa**

El jurat del festival, com cada any, estava format per persones que pertanyen al món de la cultura i del foc. **Sete Udina** de l'Agrupació del Bestiari Festiu de Catalunya, **Josep Borrell**, Director dels Serveis Territorials de Cultura de la Generalitat, **Miquel Pujol**, de la Pirotècnia Catalana, **Alfons Senyé**, director del Centre Cultural La Troca de Granollers i **Pere Puiggros**, alcalde d'Artesa de Lleida i **Eva Sánchez**, secretària del Jurat i secretària de l'Agrupació, sense dret a vot.

El guanyador d'aquesta edició fou el **BADALOT DE L'ARBOÇ** (Baix Penedès).

El festival va finalitzar amb una lluïda actuació del grup musical **KAYO MALAYO** que va fer gaudir a tots els assistents.

Esperem retrobar-nos el proper l'any amb noves iniciatives, per continuar fent les delícies del públic. Gràcies a tots els qui ho feu possible.

COSES DEL TERME (8): EL PONT DE LA DRAGONA

(Article dedicat a la memòria d'Elvira Castillo i Solé)

Adolf Costafreda

La Dragona és una mena de desguàs natural la qual recull les aigües de pluja de la partida de Castelló, Pena i de la part més oriental de Grealó. En temps de pluges fortes (una gran tempesta, per exemple) pot arribar a portar força aigua. Aquesta peculiaritat la devien de tenir en compte els enginyers que van projectar la línia de trens Lleida-Tarragona, (el darrer tram de la qual, Montblanc-Lleida, va ser inaugurat l'any 1879) ja que, sobre el curs de la Dragona, hi van construir un gran pont; un pont d'uns quatre metres d'amplada per una aixecada semblant. Segurament que, en un principi, aquest pont fet amb pedra, fos de volta de canó (algunes pedres que resten al terra semblen confirmar-ho), però que, en algun moment, va ser canviat per un sostre de ciment que és el que jo sempre he vist.

Pràcticament fins als anys seixanta, la banqueta d'aquesta via, la del costat dret mirant cap a Lleida, va servir de camí de bicicletes. Era el camí més dret i planer per anar cap a Grealó i, per això, gairebé tothom l'utilitzàvem i, per això mateix, tots sabíem on era el Pont de la Dragona ja que, per anar a Grealó s'havia de passar per sobre. Encara que hi passéssim de nit i sense llum (fixant-nos, només, amb la cinta més clara de la banqueta), hom sempre sabia quan s'hi passava per sobre, ja que canviava el soroll de les rodes; era l'únic tram del camí que les rodes xafaven ciment.

El Pont de la Dragona es troba situat a uns dos-cents metres (més o menys) de la Carrerada de Grealó prop, doncs, de la caseta del Sorreta, avui desapareguda, igual que el pas a nivell que guardava o mal guardava aquell tram de via.

La primera vegada que vaig anar al Pont de la Dragona devia de tenir set o vuit anys. Hi vaig anar amb les ties de cal Peix i, segurament, amb la Magdalena del Perejoanet. Hi vam anar a buscar taronges ja que, segons deien, hi havia descarregat

un tren carregat i tothom n'hi anava a buscar. Quan hi vam arribar no hi havia ningú, ni tren, ni gent, ni taronges. Tot estava net i ben escombrat. Sí que hi havia, però, restes de taronges ben trinxades. Ja que som aquí, va dir alguna d'aquelles dones, podem anar a l'era del Joan del Gepo a veure si hi ha la Carme. Encara que no hi havia estat mai sí que era relativament a prop del Pont i sí que hi havia la mestressa, la qual ens va dir que sí que hi havia descarrilat un tren o un vagó, però que, de seguida, van arribar la gent de Lleida per evitar que la gent se les emportés. Ella les havia vist i en preguntar-li si també n'havia agafat, fent-se la misteriosa, ens va convidar a entrar a la cabana. Allí sí que vaig veure taronges i moltes. Alguna d'aquelles dones li va dir rient: *Qui t'ha de fotre a tu ja cal que corri!* El Pont de la Dragona, a començament del segle vint, era molt popular per la canalla del poble, ja que era on anaven a jugar a lliscar. L'alt talús que en aquest indret fa la via per salvar la depressió d'aquest curs d'aigua, era idoni; així mateix sempre hi havia aigua a punt per greixar la baixada. Posant un peu davant de l'altre i aplanant-se com si es volgués seure sobre la cama del darrera, hom es deixava anar avall, parant compte que un peu no

corregués més que l'altre ja que, en aquest cas, es baixava lliscant amb el cul.

La tia Elvira m'havia explicat més d'una vegada que ella es delia per anar a relliscar amb les seues amigues al Pont de la Dragona.

Un any, una tia de l'Elvira se la va emportar a passar uns dies a Lleida a casa seua. S'ho va passar molt bé, però a les tardes s'avorria; només pensava amb les seues amigues que, en aquelles hores, estarien lliscant al lloc de costum. Com que la seua tia vivia prop de l'estació del tren, un dia, sense pensar-s'ho gaire, va anar fins una via i va començar a caminar cap al Pont de la Dragona: *Jo em pensava que passat el primer revolt ja hi seria. Quina alegria tindrien les amigues, que bé que ens ho passaríem...*

Però ja era més de mitja tarda i encara caminava. No sé on era i ja començava a estar cansada de tant caminar, quan vaig sentir que una gent que hi havia prop de la via em van preguntar on anava i jo, és clar, vaig contestar que al Pont de la Dragona. No hi hauria arribar mai perquè, segons em van dir, caminava per la via de la Pobla. Aquella gent, per sort, coneixien la meua tia i em van portar a casa. Ai Adolf, si no arriba a ser per aquella gent, aquell dia n'hauria pogut passar una de grossa A l'hora de fer fotografies del Pont de la Dragona, degut que feia molts anys que no hi havia anat, em va costar molt de trobar-lo. Sempre hi havia anat pel caminet que toca a la via, però ara que aquest no hi és ho vaig haver de fer pel mig d'un bancal de pomeres, el qual, segons em va informar el Ramon Serra, és del Pere Mas. Em vaig quedar sorprès de la vegetació que hi ha crescut als dos costats de la via. El costat nord, per exemple, sembla una selva, el Ramon Serra hi va fer una fotografia com va poder. El costat sud es pot veure millor, el pont, però a les fotografies no s'aprecia prou bé la vegetació que l'amaga.

DOMUS DOMINI

PASSEJOS ARBRATS.

EL PASSEIG DE SANT RAMON

Miquel Carrera

Passeig de Sant Ramon des de l'est

Parlar de cases i construccions, sí. Però també havia escrit que podria parlar sobre tot d'allò construït que em genera algun sentiment . Volia avui parlar d'un altre tipus d'obra humana, que quan la veiem o hi circulem, normalment la gaudim, la fruïm; em refereixo als passejos arbrats.

Un es vol documentar una mica sobre el tema i resulta que els manuals distingeixen tres tipus de passejos arbrats: "les allées", passeig arbrat dins un jardí o parc, els bulevards, amples avingudes arbrades i els "parkways" o vies entre arbres. A banda dels manuals jo del que volia parlar avui era dels arbres i dels carrers. I el meu exemple preferit és el passeig de Sant Ramon.

Aquest estiu hi he caminat alguna vegada, i en recordo l'amabilitat de les seves ombres. En els darrers anys s'ha anat buscant tancar plenament la coberta del passeig, entrellaçant amb la poda branques d'un costa i altre, i el resultat trobo que es bonic i agraït.

Així ja hi tenim l'ombra. I també hi tenim la magnificència dels arbres, aquests fals plàtans, per nosaltres plataners, tan apropiats; soferts, enormes,

històrics, poètics ... I a més hi tenim l'amplada del vial, que permet circular persones i vehicles amb suficient espai, i l'amplada suplementària de les voreres (sí, unes voreres molt nostres, molt rurals, sí). I a sobre hi tenim la perspectiva final de l'ermita, i el seu entorn polit, modern i agradable. El fruit de tot plegat és un passeig, avinguda o bulevard força amable, que ens dóna a tots un penso que, legítim orgull.

Hi he caminat silenciós a primera hora, i l'he vist com un carrer o camí normal, cotxes, tractors, màquines. L'he transitat a la tarda hi he trobat nens i nenes amb bicicleta, padrins que hi passegen. Algun diumenge

al matí és la nostra millor benvinguda per ciclistes esforçats o turistes caminants. Un espai únic i que ofereix una immillorable entrada al poble, tot i que en acabar el passeig, s'acaba l'ombra i la ufanositat i ens queda l'ample carrer Sant Ramon; ample sí, però ...

I com que és un espai singular, l'hem aprofitat per festes, trobades, curses, cassoles, processons,

Ermita de Sant Ramon

espectacles, ... Tots hi trobem, penso, aquesta peculiaritat, aquesta bellesa que fa que ens hi sentim tan bé. Si l'arbrat continués ferm fins a l'ermita, i es millorés una mica l'acabat de la zona purament peatonal, tindríem llavors ja un bulevard que ni a París se'n troben,

Ens podem preguntar per què no hi afegeixo també el passeig del Cementiri, però a primer cop d'ull convindreu ja amb mi, que no és el mateix. Té arbres, té una amplada generosa, serveis a prop i el final del Cementiri, sí, però ... Potser és l'ombra, el tipus d'arbres, potser és que personalment no hi tinc tanta tirada, potser és que hi circulem amb més velocitat, pel que sigui, però no és el mateix, decididament. És un bon passeig, i dignifica i apropa el cementiri al poble, però no.

Per acabar, una referència més de passeig arbrat. A la carretera de Juneda a Castellldans, a uns 4 -5 km de Juneda s'hi troba a la dreta el Mas Roig, el

darrer mas gran, abans de començar a enfilar cap a Castellldans. Si pareu a l'entrada, hi trobareu un altre passeig arbrat; plataners i tanca vegetal, romanticisme, el pas del temps, el marc del mas al fons, i l'encant dels arbres que l'ésser humà ha plantat.

Passeig de Sant Ramon des de l'oest

CARTES DES DE PARÍS

LA FESTA MAJOR ALS ULLS D'UN FRANCÈS

Eladi Bonastre Marçal

Un amic francès va venir a Artesa per aquesta Festa Major, volia viure de primera mà l'experiència d'una celebració tan comuna al nostre país, però, tan estranya a França. Així que el vaig invitar, va venir,

i va al·lucinar. Us ho explico, perquè crec que aquesta petita crònica de sensacions ens farà estimar més el nostre poble.

El va sorprendre saber que, tant a Catalunya com

a Espanya, les Festes Majors són el pa de cada cap de setmana des del maig fins al setembre. El que més el va impactar, però, és la il·lusió amb què vivim aquesta festivitat, com l'estimem i com ens unim aquests dies per gaudir en germanor. I tot, sense gaires mitjans econòmics.

El primer dia, el dijous, vam arribar a la pista i els seus ulls es van convertir en taronges. No s'esperava tanta gent de tan variades edats, tots junts, sopant un simple entrepà. Els següents dies em comentava que de fet, "en aquest festeig, la música és lo de menys, l'important és estar tots junts gaudint". Li va xocar també que el sopar del jovent se celebri per iniciativa i coordinació del propi jovent. Però el que el va deixar amb un pam de nas, va ser la nit del correfoc. Jo feia dies que li explicava de què tractava, però ell no s'ho acabava d'imaginar.

Tot d'una, els diables encenen els seus pals estranys amb petards que donen voltes i treuen espurnes, i tots els joves com bojos corren davall dels diables a saltar i ballar en una espècie d'aquelarre. I ell sent la meua mà al seu braç, que l'estira. I sense pensar-s'ho un segon es tira al mig de la plaça a participar del ritual! I tot i que als primers minuts al·lucina, al poc temps ja és un més!

Quan el correfoc va acabar, em va dir: "Eladi, els catalans esteu bojos, però feia temps que no em divertia tant! Adrenalina pura!". No cal que digui que el Festival d'Enceses també va ser del seu gust. Fins i tot va fer un vídeo sobre el correfoc infantil que podeu veure al Youtube (escribiu "Correfoc Infantil Artesa de Lleida").

Tenia ganes de compartir amb vosaltres l'experiència del meu amic, perquè sovint, com hem vist tota la vida tradicions com aquestes, no els donem la importància que mereixen. I fins i tot a vegades ens queixem. No ens adonem que la nostra vila és bonica, i quan es vesteix de festa més. I si no us ho creieu, penseu en la Plaça Major engalanada i de gom a gom durant el Bestiari!

Quan va arribar la nit i li vaig dir: "canvia't de roba i tapa't bé, que si no et cremaràs!", em va fer una ganyota d'intriga. A la plaça va començar a comprendre les coses, ja que veia bastants joves tapats fins al coll en ple estiu.

Ara us demano que us poseu en la situació d'un francès, que ve a un petit poble de Catalunya a descobrir una festa tradicional. És dissabte de Festa Major i es troba a la plaça del poble. De cop i volta, totes les llums s'apaguen, es comencen a escoltar tambors sinistres que s'apropen. Els diables fan la seva aparició a la plaça, amb foc i petards preparats per ser encesos. Tots porten uns pals estranys a les mans. I ell al mig, a l'expectativa de fer no sap què! Rodejat de bèsties mitològiques que contemplen l'escena, i de centenars de persones que saben què passarà.

EL GRIU I LA FESTA MAJOR

Adolf Costafreda

Diguem d'entrada que no he seguit amb gaire entusiasme el programa de la nostra Festa Major. No l'he seguit perquè, a la meua edat, poques coses m'interessen i, la festa major, és una d'aquestes. No entenc en quin cap cap fer una festa major en una data tan primerenca com el primer cap de setmana de juliol. Tampoc no entenc una festa major amb un programa (malgrat les retallades) tan poc imaginatiu, però encara entenc menys fer la festa del Griu dins la Festa Major ja que això, em sembla, és com posar oli a l'aigua. Intentaré, si puc, explicar-me una mica millor:

No és que a mi m'importi gaire la festa major i, per això, me la puc mirar des d'un punt de vista diferent de com se la deu mirar molta gent i, per suposat, la gent jove. Però, des del meu punt de vista, totalment independent, ara voldria assenyalar allò que a mi m'ha semblat que no hauria de ser.

Tot i que, com ja he deixat dit, a mi no m'importa gens la Festa Major, tots els dies he anat a treure el cap a l'envelat i a fer un veure a la guingueta, enguany regentada per gent d'una agrupació de Cap Pont que esperaven, segurament, fer alguns diners per la seua associació i, pel que jo vaig veure, no els devia anar gaire bé, però això és una altra cosa tot i que m'ha agradat de subratllar-ho de passada. Com que em sembla que m'embolico una mica, aniré directament al que volia dir:

El dissabte dia 6, com havia fet els altres dies, vaig anar a sopar amb uns amics al restaurant Les Cadolles i, en sortir, vaig tornar a la pista. Tot era

buit i totes les barraques de les firetes aturades com si ja no fos festa; a l'envelat tocava una orquestra, però només ballaven unes quantes parelles de jubilats forasters, d'aquests que segueixen totes les festes majors de l'entorn. A la guingueta de les begudes els seus responsables amb les mans plegades, no hi havia pràcticament ningú a qui servir. Però a la Plaça i en el seu entorn, amb totes les llums apagades, ja havia començat la festa del Griu i dels altres animalots convidats. Sorolls de timbals, gralles, petards i foc i un atapeïment de gent considerable. Anant cap al meu domicili, enmig d'aquella foscor tan massissa, vaig procurar passar vora de les parets esquivant com podia la gent que no deixava una esclatxa per on passar. Ja a casa, sa i estalvi, vaig posar-me a meditar amb tot el que havia vist i patit. Vaig arribar a aquesta conclusió: L'aigua i l'oli, per molt que es sacsegin dins d'un recipient qualsevol, no arribaran mai a barrejar-se, sempre tornaran cadascun a ocupar el seu nivell natural. És això, és això, vaig pensar. La Festa Major i el Griu no lliguen per molt que s'hi esmercin esforços. El Griu, per les seues característiques i per tot el món màgic que l'envolta, ja és una festa major i, per això mateix li fa falta una festa específica, no un dia (una nit, vull dir) de la festa major, sinó tot un dia a part en una data diferent de la festa major.

La Festa Major en la data actual o en una altra de diferent, tant hi fa, però que torni a ser una Festa Major i que tots els actes se centrin a l'entorn de l'envelat i de la guingueta de les begudes, la qual cosa animaria també les parades de les atraccions infantils creant, tot plegat, un ambient festiu com correspon a una festa fajor.

El Griu, per tota la gent que es mou al seu entorn i per totes les bèsties convidades amb la munió d'acompanyants que porten, ja es mereix, per si sol, una data independent en el nostre calendari festiu. Festa Major (ara sí en majúscula) i festa del Griu; la festa major del foc i dels sorolls estridents.

No sé si la meua proposta és poc o molts descabellada, però és una proposta i, per això espero i desitjo que es tingui en compte. Amèn.

CIRERES

Felip II

Quan a ben segur aquest article surti publicat ja farà dies que la campanya de les cireres haurà enllestit, llevat d'algunes que possiblement son ofertes després d'haver estat emmagatzemades en càmeres frigorífiques.

No recordo pràcticament ningú a qui no agradin les cireres i, com a fruit més aviat primerenc des de sempre, han estat molt ben vingudes a taula, malgrat que les primeres de les que tinc record no tenien l'aparença de les actuals, sinó que eren habitualment més petites; tot i que en molts casos, eren força dolces, malgrat que provenien d'arbres que gairebé no eren cuidats i tractats com ara es fa amb aquesta agricultura que podríem considerar industrial o industrialitzada.

Quan érem menuts i apareixia el plat de les cireres podien produir-se dues situacions força diferenciades. Que cadascú en rebés unes quantes, triades amb més o menys encert per la persona responsable de l'organització de l'àpat, o bé que el sistema de distribució, fos el que podríem anomenar "campi qui pugui" és a dir que les persones assegudes a la taula anessin agafant, una vegada triada la que volien, en funció de la seva capacitat per a deduir a partir del color i la textura de la pell que la cirera era la que corresponia més als seus gustos i desitjos.

En un entorn en què l'abundància dels aliments no era el paradigma més habitual el més normal era que la distribució fos feta per alguna de les persones amb autoritat de la casa i en conseqüència, ja de bon començament, sabíem quines eren les cireres que ens pertocava a cadascú i qui més qui menys podia intuir un grau de dolçor en funció del color de la pell o si estaven clivellades.

Davant de la certesa de quines serien les cireres que finalment menjaries hi havia dues opcions que crec que marca el tarannà de les persones d'una forma diferenciada. Per una banda hi havia els qui primerament menjaven les que aparentment semblaven que havien d'esser les més dolces, mentre que d'altres optàvem per començar per les que semblaven ser les menys afavorides. Un experiment amb certes similituds amb això el van fer als EUA. Deixaren a sobre de cada taula d'una classe d'infants un caramel amb la promesa que els qui esperessin que tornés la professora,

passat un cert espai de temps, en rebrien un altre, si encara no se l'havien menjat. Com cal comprendre va haver-hi infants de tota manera, però un estudi realitzat uns vint anys després sobre les mateixes persones a les quals s'havia fet aquest

senzill experiment, va concloure que les persones que foren capaces d'esperar el segon caramel havien aconseguit millor èxit professional. Tot plegat una senzilla i alhora profunda lliçó del que ara està tan de moda anomenar "la cultura de l'esforç". Amb tot i malgrat que facis una tria i intentés guardar-me les millors cireres per al final i així tenir un bon regust de boca més durador, difícilment aconseguia el meu propòsit, sempre a les darreres n'hi havia alguna que era molt lluny de la dolçor esperada i em sentia decebut. I això es repeteix cada vegada que en menjo, sovint en trobo alguna de molt dolça amb l'esperança i el desig que la següent també ho sigui i si també ho és vols que la que vingui després també ho sigui, però aquesta circumstància difícilment es dona i de sobte el nivell de satisfacció davalla reiteradament i tornes a començar esperant que la propera sèrie millori i, tot i que sovint millora, el més habitual és que no sigui res més que un cicle molt similar a l'anterior.

Amb independència d'assenyats experiments, la vida sovint és com menjar-se un llarg plat de cireres en què van succeint moments dolços amb d'altres que no sols no ho són sinó que et deceben profundament i que per molt que ho desitgis el regust de boca canvia i que, per molt que vulguis programar la felicitat, difícilment aquesta ve de forma segura. Llavors només et queda el recurs de reviure el record dels moments més dolços.

O CAIXA O FAIXA NO N'HI HA D'ALTRA

Ignasi Balué i Tomàs

Escric aquestes quatre ratlles pocs dies abans de l'onze de Setembre, i per tant, tot just abans que la cadena humana que farem els catalans es converteixi en un èxit que ens apropi una mica més a la tan desitjada llibertat.

Us heu parat a pensar com n'és de curiós que sigui, precisament una cadena, allò que pretenem que serveixi per alliberar-nos? Ben pensat, la cadena humana, batejada com a Via Catalana, constituirà un grandíols oxímoron des del punt de vista conceptual, atès que una cadena (element pensat per a lligar, subjugar i no permetre la fugida) recorrerà el nostre país de Nord a Sud, convertida, paradoxalment, en un clam de llibertat.

Potser la contraposició de mots i conceptes clarament contradictoris, com són cadena i llibertat, és el que ha fet perdre el Nord a alguns dels nostres representants polítics o senzillament, és que són tan curts de gambals, que no donen per a més... La majoria de les vegades, quan hi penso, m'inclino per aquesta darrera opció.

Entre aquests que van perduts, ocupa un lloc preeminent el Secretari del Partit dels Socialistes de Catalunya, el Sr. Pere Navarro, el qual primer va manifestar que les cadenes no li agradaven perquè eren sinònim de manca de llibertat, és a dir, que va confondre la forma (o continent) amb el significat (o contingut). Després ho va acabar d'adobar proposant que fos l'ANC, com a organitzadora de l'acte, qui es fes càrrec de les despeses que directament o indirectament pogués generar la multitudinària manifestació (seguretat, talls de carreteres, etc). En fi..., que en Pere Navarro continua navegant a la deriva, més despistat que un pop en un garatge, i darrera seu hi va tot el PSC...

D'altres també s'hi estan lluint força, com ara el Sr. Duran, que en un moment d'esbarjo en el seu exercici constant i diari de posar pals a les rodes al procés, s'ha investit d'una magnanimitat absoluta i ha donat llibertat als militants d'Unió per anar a la Via Catalana.

Fantàstic! Ja li poden donar les gràcies els soferts militants d'Unió, quin gran gest cap a la militància! I finalment hi ha aquells que no són ni carn ni peix, els d'Iniciativa, que se'n fan un fart de marejar la perdiu, d'evitar posicionar-se de forma definitiva, i que sobreviuen (o mal viuen) jugant a la puta i la Ramoneta. La seva darrera proesa ha consistit a recomanar anar a encerclar la seu de la Caixa abans que donar la consigna d'anar a la Via Catalana. Mira que hi ha dies durant l'any per anar a encerclar la Caixa! (i cal ben poca gent per fer-ho). Doncs ha de ser precisament quan el país es prepara per la

manifestació-mobilització més transcendental de la seva història, quan se'ls acut marejar la perdiu i distreure el personal amb coses que es poden fer durant la resta dels 364 dies de l'any, però no, precisament l'Onze de Setembre de 2013. En fi, allà ells...

Vet aquí que ja els tenim retratats tots tres: PSC, Unió i ICV.

Del PP i de Ciutadans ja no en parlo, ja que són obertament unionistes i com a tals defensen allò en què creuen. Res a dir.

Ara bé, respecte dels tres de la foto n'hi ha per llogar-hi cadires, per la senzilla raó que el que està demanant el poble català és poder decidir SI VOLEM O NO CONTINUAR DINS D'ESPANYA. Aquesta és la qüestió, i aquí no hi ha mitges tintes. És o blanc o negre!

Us heu preguntat mai per què ha de ser BLANC O NEGRE? Doncs per una senzilla raó. Si li demanem al poble de Catalunya que es pronunciï respecte de si vol ser independent d'Espanya, o no, la resposta podrà ser: AFIRMATIVA (Volem la independència, i per tant, així ho declarem, sense que el que Espanya digui o faci pugui afectar en res la decisió presa sobiranament i democràticament pel poble català cridat a les urnes, sigui via referèndum, consulta o eleccions plebiscitàries), o pot ser NEGATIVA (Volem continuar depenent d'Espanya, tot i que hom ens pugui qualificar de masoquistes, i amb raó).

Hi podria haver una tercera via? Jo no discutiré que alguns (molts o pocs) catalans, no puguin estar pensant, encara avui en dia, en la possibilitat d'una tercera via, ja sigui Federalista, Confederalista o Autonomista, ara bé, suposem que en un referèndum

guanyés l'opció del Federalisme. Què passaria? A part de que el Sr. Pere Navarro tindria una autèntica hemorràgia de goig i satisfacció, tindríem un resultat consistent en una voluntat lliurement expressada per la majoria dels catalans de vincular-se federalment amb Espanya. Fins aquí cap problema. A partir d'aquí, des del meu punt de vista, el problema és netament aritmètic: com s'aconsegueix que una minoria (Catalunya té 7,5 milions d'habitants) imposi a la resta d'Espanya (aproximadament uns 40 milions d'habitants), un model d'Estat que la majoria d'espanyols ni saben el que és ni en volen sentir a parlar? Potser el Sr. Navarro i els seus acòlits pretenen evangelitzar Espanya a la fe Federalista? Que algú m'expliqui com ho hauríem de fer, perquè jo no aconseguixo ni imaginar-m'ho, per més que m'hi escarrasso.

És a dir, que tot allò que puguem decidir nosaltres, òbviament ho podrem dur a terme a casa nostra, al nostre país, però no siguem tan pretenciosos (o

somiatruites) de creure que si nosaltres decidim que Espanya s'ha de convertir en un Estat Federal, els espanyols diran amèn i correran com esperitats a convertir-se al federalisme. Sols cal veure com el PSOE, que està estructurat de manera federal, s'ho passa pel folre, i com si res!. Ja no diguem el PP... Per tot plegat, com diu en Jaume Barberà, s'ha acabat el bròquil: O caixa o faixa. El dret a decidir ha de servir per a que el catalans decidim el que volem que sigui el nostre país, no el que volem que sigui el país dels nostres veïns, que ja són prou grandets per decidir per ells solets sense que ningú els hagi d'alliçonar al respecte.

Fem una crida a la llibertat d'Espanya: Senyors del PSC, d'Unió i d'ICV, DEIXEU QUE ESPANYA SIGUI EL QUE VULGUI SER I S'ORGANITZI COM LLIUREMENT HO DESITGI, sense que ningú els digui com ho han de fer. NO pretengueu imposar la voluntat de la minoria (7,5 milions) a la majoria (40 milions), ja que ni es democràtic, ni resulta aconsellable per la salut mental.

Centrem-nos en el que tenim i fem una crida a la llibertat de Catalunya, de manera que els catalans puguem decidir lliurement com volem que sigui el nostre país: Lliure, o no.

I no hi ha més, per molt que els pesi
O caixa o faixa.

VISCA CATALUNYA LLIURE.

||*||.

CORRESPONSABLES: IGUALTAT DINS I FORA DE LA LLAR

Laura Muñoz Olivares, Psicòloga

En els darrers anys s'ha avançat molt en la conscienciació social sobre la importància de la coresponsabilitat; és a dir, a assumir que la cura de la llar i la família és feina de tots i totes, la qual cosa implica -per als uns- acceptar noves responsabilitats -i per a les altres- aprendre a delegar aquelles que se'ns han atribuït històricament.

Frases com "jo ajudo a casa", encara que ben intencionades, segueixen indicant una falta de consciència del que és o no una responsabilitat pròpia compartida. La casa és responsabilitat de tots els que hi resideixen i no, com s'ha entès tradicionalment, el lloc propi de la dona. Davant d'aquesta realitat és important recordar que l'objectiu de la igualtat de gènere no consisteix només a millorar les condicions de vida de la dona, sinó també a procurar que homes i dones tinguin les mateixes oportunitats i responsabilitats, per exemple, en l'educació dels fills i filles. Potser seria més fàcil d'entendre si el que habitualment s'ha presentat com a "deures" o "obligacions" se'ns presentés com a "oportunitats": l'oportunitat d'estar amb els nostres fills, de preparar el menjar, de cuidar els avis, de mantenir la casa neta, de planxar la roba, etc. Per a aprofitar aquestes oportunitats cal aconseguir un equilibri entre la vida laboral i familiar, la qual cosa és una lluita que ens concerneix a tots i totes. Tot i això, per a moltes persones la "conciliació familiar" segueix sent un tema "de dones". De fet, en aquests casos és molt habitual que quan el pare o la mare no tenen temps de fer-se càrrec de les tasques de manteniment i cura de la família, aquestes solen recaure en l'altre membre de la parella.

A diferència d'aquesta mena de situacions, la conciliació familiar beneficia totes les persones, ja que possibilita una distribució equitativa de les tasques de manteniment i cura de les persones grans o dependents. D'aquesta manera, tots els membres de família poden disposar d'un temps de feina, un altre d'oci i un altre de convivència familiar, independentment de quina sigui la seva ocupació principal.

Davant d'això, Núria Chinchilla, directora del Centre Internacional Treball i Família de l'IESE, assenyala:

"L'empresa està pensada per homes i per a homes del segle passat. Cal repensar la feina si volem no arribar tard a alguns problemes com la baixa per maternitat, els fracassos escolars... Tot té relació amb el fet que no s'està a casa i no es conviu. A més, cada vegada arriben a l'empresa persones més egocèntriques, incapaces de fer equip. Hi ha un triangle entre família, empresa i societat. El qui no viu en família no pot aportar aquesta experiència a l'empresa, ni als ciutadans".

Aconseguir un equilibri dins la jornada diària entre treball, llar i oci, facilitaria un millor repartiment de les tasques i el foment de la coresponsabilitat. Alhora, acceptar les tasques de la cura de la família i la llar com una responsabilitat compartida ajudaria a entendre la rellevància de tenir temps més enllà de la jornada laboral.

Sevilla, desembre 2012

Àmbit Maria Corral

LA PROTECTORA COMARCAL O EL FRAU DE L'ESTAMPETA

Es del tot evident que **la nostra sensibilitat va canviant**. Europa ens passa al davant, per això en el **preàmbul de la primera llei catalana de protecció dels animals** (3/1988 de 4 de març) que dictà la Generalitat de Catalunya ens diu que "*pretén recollir tots els principis de respecte, defensa i protecció que ja figuren als tractats i convenis internacionals i a les legislacions dels països socialment més avançats*". Tenint en compte el contingut de les diferents lleis de protecció dels animals dictades pel Parlament de Catalunya fins a la nova llei de protecció del 2008 n'hi ha una que sobresurt:

1- "**Correspon als Ajuntaments de recollir i controlar els animals de companyia abandonats, perduts o ensalvatgits...**" (art. 16, apartat 1)... **Disposar d'instal·lacions adequades per al seu manteniment o convenir amb ens supramunicipals (consells comarcals) la realització d'aquest servei** (art.16.3)

Hi ha pocs ajuntaments que compleixin la llei (Artesa és una honrosa excepció). Què se'n fa dels animals perduts o abandonats als seus pobles i rodalies? Hi ha de tot: n'hi ha que tenen establert alguna mena de tracte amb una protectora i per una determinada quantitat de diners que oscil·la entre els 100 i els 200 euros per animal aconseguen

d'encabir-los en diferents protectores, espais ja plens amb escreix on se'n té cura fins a una possible adopció que sempre triga a arribar. En altres poblacions simplement se'ls ignora i malviuen fins que moren d'inanició i malalties o atropellats per a pena i patiments dels ciutadans sensibles que han de suportar estoïcament aquestes llastimoses escenes. Altres poblacions, amb menys sensibilitat encara, (poques però) s'han fet batudes de caça i captura de qualsevol manera sense adonar-se que l'origen del problema són els mateixos humans. **Si els Ajuntaments no se'n fan càrrec** l'altra possibilitat que marca la llei és que els **consells comarcals** que són ens supramunicipals **construeixin espais on ubicar-los** adequadament amb la finalitat de donar-los també en adopció. En aquest sentit hi ha poques comarques que d'una manera indirecta estan complint la normativa: hi ha la **protectora de Tàrraga** que té concert amb algunes poblacions de la comarca de l'Urgell i la **Protectora de la Noguera** que es mou per la comarca del mateix nom. Barcelona té acords amb la macro **protectora de Mataró**. I a la zona de **Moià** també hi ha agrupacions municipals que intenten solucionar el tema i tenen vincles i acords que funcionen bastant bé.

A Lleida a la comarca del Segrià tothom esperava

amb candeletes el funcionament de la protectora comarcal del Segrià, construïda amb diner públic, però van passant els dies i no acaba de fer el fet. Mentrestant les protectores de Lleida (Amics dels Animals i Lídia Argilés) són les que continuen acollint els animals deixats per la ciutat de Lleida, sobretot perquè la canera municipal que fa la funció de protectora de la ciutat de Lleida no dóna a l'abast, per això és imprescindible la tasca de les altres protectores citades anteriorment. Però mentre la canera està subvencionada íntegrament per l'ajuntament de Lleida i només ubiquen uns 80 animals, les altres- que s'han quedat sense cap subvenció- sobrepassen de llarg els 250. No cal dir que n'estan fins al capdamunt de donar un servei a un ens municipal i supramunicipals que **no compleixen amb les lleis** i una vegada més **és la població civil** (protectores i voluntariat) **qui s'ha d'espavilar** perquè en aquest tema es faci justícia mentre ells, els polítics, **ni tan sola es preocupen d'educar la població** per eradicar les causes del problema.

Per primera vegada a la història les protectores de Lleida el CAAC (Centre d'Atenció d'Animals de Companyia, o altrament dit la protectora del Segrià, situada a Alcanó) **s'han unit; han fet un manifest per dir prou** a aquesta situació. Hi ha hagut **reunions amb el consell comarcal i amb la diputació**. Hem sortit contents de les reunions, però els **resultats han estat nuls**. Només han fet les reunions per sortir a la foto i dir que fan alguna cosa, però en realitat res de res. **El conveni** que havien de signar els Ajuntaments i el CAAC **no s'ha signat**, és paper moll. Simplement **ens han utilitzat** a uns i altres per quedar bé davant de la ciutadania. Mentrestant la veritable feina la fan els voluntaris

de les protectores, això és: *cornuts i pagar el beure o el Frau de l'estampeta*.

Però no, **no estem contents i enganyats**. Nosaltres no ens hi juguem ni un sou ni la cadira. Nosaltres només demanem que **compleixin amb el seu deure i facin les coses segons marca la llei**. Que estem a Europa i encara no se n'han adonat! Que **tenir animals** i tenir-los bé **costa diners, però no tants com es pensen**. El voluntariat de les protectores, en tenim el cul pelat de fer números perquè surtin i quadrin. Només cal una mica més d'interès i treball.

El conveni que haurien de signar els Ajuntaments del Segrià amb el CAAC **alliberaria les protectores de Lleida del deure moral d'encabir animals** provinents de poblacions veïnes **ahora que incidiria a posar ordre i concert** en un camp deixat de la mà de Déu. En el conveni hi hauria per exemple, entre altres serveis, el de la conscienciació ciutadana. **Estem a l'espera d'altres reunions per tancar acords reals**, on s'impliquin verament els alcaldes i el consell comarcal que davant de la premsa diuen una cosa i després no mouen fitxa.

Volem que ens governi gent responsable que creu en la feina que l'herald públic li ha encomanat: que solucionin els problemes als quals s'han compromès per llei. Que observin els pobles d'Europa on aquest problema no existeix. O és que Catalunya no és Europa? Nosaltres volem una Catalunya del segle XXI avançada, moderna i culta, també en el tracte amb els animals.

La moral dels pobles i de les persones es demostra segons el tracte que donen als seus animals
F. Nietzsche

LA GRANDESA DEL MÓN

Jordi Manet

Mai no abastarem
la gama completa dels colors del crepuscle,
ni els diversos aromes suspesos en l'aire,
ni la frescor de tots els matins,
ni les infinites formes de l'aigua,
mai no serem amics de tothom
i s'esmunyirà el tacte càlid
de totes les pells quan tremolen d'amor.
Viure,
viure,
sense pensar què hi diuen els altres,
sense esperar cap elogi,
ni témer el rebuig,
ni el temps que passa,
i se'n va,
i no torna
i fuig.
Viure
sense témer ni esperar
altra cosa que viure,
lentament,
sense presses
i tenir sempre a la boca
la dolçor d'un somriure.

EN ORIGEN HI HAGUÉ LA UNITAT

Javier Bustamante i Enriquez, Poeta

Cada ésser humà procedeix d'una dona i d'un home i, per tant, conservem essència i presència de tots dos, no tan sols d'un dels nostres progenitors. Aquesta herència es tradueix en característiques físiques, psicològiques i fins i tot espirituals. La societat, després, ens insereix en processos de divisió i separació que van generant diversos "ismes", entre ells, el sexisme, que sobrevalora les característiques d'un dels gèneres en detriment de l'altre. Això no obstant, en el nostre interior està gravada aquella tendència a la unitat i tot el que ens en separa ens causa confusió i dolor. El progressiu alliberament de l'actual condició de la

dona ha d'anar de bracet del progressiu alliberament de l'home i viceversa, si no es van junts no es produiran en profunditat. I aquesta recerca de la llibertat passa pel coneixement i l'acceptació de la nostra pròpia realitat, tal com és. Dones i homes hem d'aprendre a veure'ns tal com som, assumir el que cada un, des del nostre gènere, amb les nostres capacitats i límits, amb la nostra història i cultura, podem aportar a la convivència.

Ambdós sexes som imprescindibles per a la continuació de la vida, ens necessitem, i aquesta "necessitat" ens salva de l'aïllament i de l'egocentrisme. Una realitat material, com és aquesta

complementació co-creadora, també s'estén a la col·laboració mútua per la supervivència, a l'esfera dels afectes, a l'execució dels projectes comuns. La naturalesa ens ha dotat de la diferència com a la resta dels éssers vius.

Hi ha un aprenentatge molt important a fer. Dones i homes hem de compartir junts, de manera horitzontal i complementada, els mateixos espais: la casa, la naturalesa, les activitats de subsistència, l'organització d'allò social, l'àmbit de la festa, la celebració de les creences... Si dones i homes no som presents en tot, cada un aportant la seva diferència en igualtat, el desequilibri es fa patent de moltes maneres.

Cada vegada més persones són conscients de com és d'important conuiu en condicions d'igualtat i que hi ha un sentiment originari que procedim d'una unitat. Això ens impulsa a viure, no d'una manera disgregada, sinó integrada, congregada.

El risc pot presentar-se quan, per alliberar-nos, caiem en un divisionisme i un sexisme. En el cas de la dona, el risc és imitar la postura que fins ara l'home ha adoptat de forma masclista. D'aquí, doncs, que hàgim de recórrer el camí junts. Revisant qui som com a éssers vius, com a espècie, com a gèneres femení i masculí, fins i tot com a persones individuals, úniques i irrepetibles. Això ens pot ajudar a valorar l'altre, valorant cadascú i, des d'aquesta base, replantejar amb naturalitat i sense buscar avantatges, convivències més dignificades, equitatives, festives.

El fet de provenir d'una parella humana, no vol pas dir que ens hàgim d'estructurar en la dualitat. Precisament perquè es va donar la unió en la parella, la nostra gènesi, la nostra única possibilitat d'existir, és l'encarnació de la unitat. En l'origen hi hagué la unitat!

Barcelona, gener 2013

Àmbit Maria Corral

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

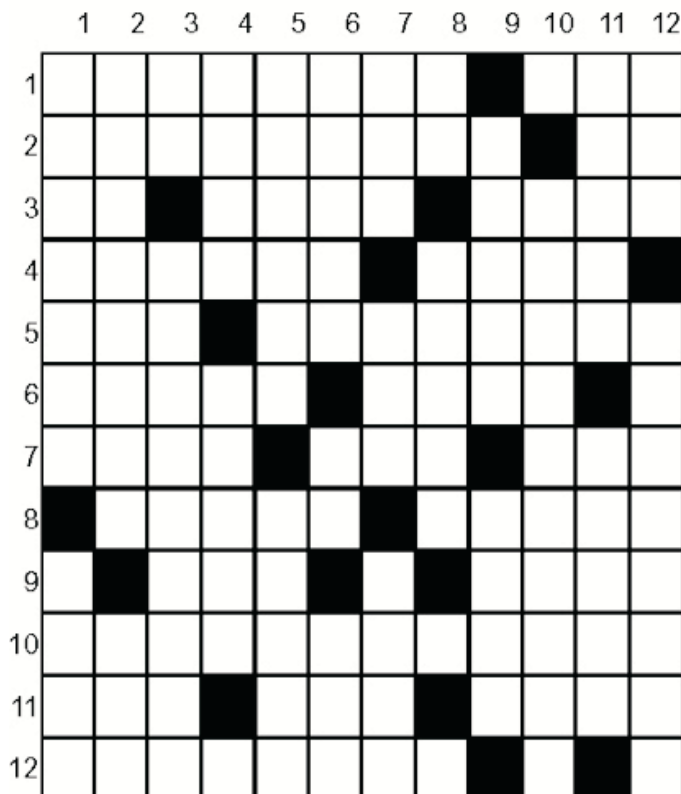
Solució pàgina 35

HORIZONTALS

1. Picar de mans. Agent de la propietat Immobiliària.
2. Per guardar el cap. Pronom reflexiu. **3.** Símbol de l'argó. En plural, mena de nau esportiva. Símbol grec "nas". **4.** Al revés, estel de primera magnitud. Al revés, continent. **5.** Consonants consecutives. Susceptibles d'erecció. **6.** Col·lecció de mapes. Al revés, part del dia. Vocal. **7.** Que existeix. Embarcació, vaixell. Fàstic. **8.** Al revés, poses atenció. Al revés, amo, senyor. **9.** La segona. Consonants de tenir. La rodona. Arri, camina mula. **10.** Tractaries amb aviram. **11.** Que no és pobre. Mosso, Document que dóna fe. **12.** Allibero, independitzo. La primera. Consonant que acaba verbs.

VERTICALS

1. Agafar, afermar. Riu de Tortosa. **2.** Que són o volen ser purs. Vers, rima. **3.** Article femení. Que dóna al Atlàntic. **4.** Al revés, faixa, cinta. Llista d'actors. Nitrogen. **5.** Ganyoles. Passa llarga, bon ritme. **6.** Posar data. Article femení davant d'un nom. Al revés, embarcació de fer regates. **7.** Nom de la incògnita. Tres vocals. Al revés, de carnicer, de cuina, etc. **8.** Déu egipci. Formo part, faig acte. La primera. La rodona. **9.** Conseller grec. Estranya. **10.** La primera. Que mesura la llargada del riu. **11.** Presó, presidi. No baratet. **12.** Prefix grec "igual". Pesar, sostenir.

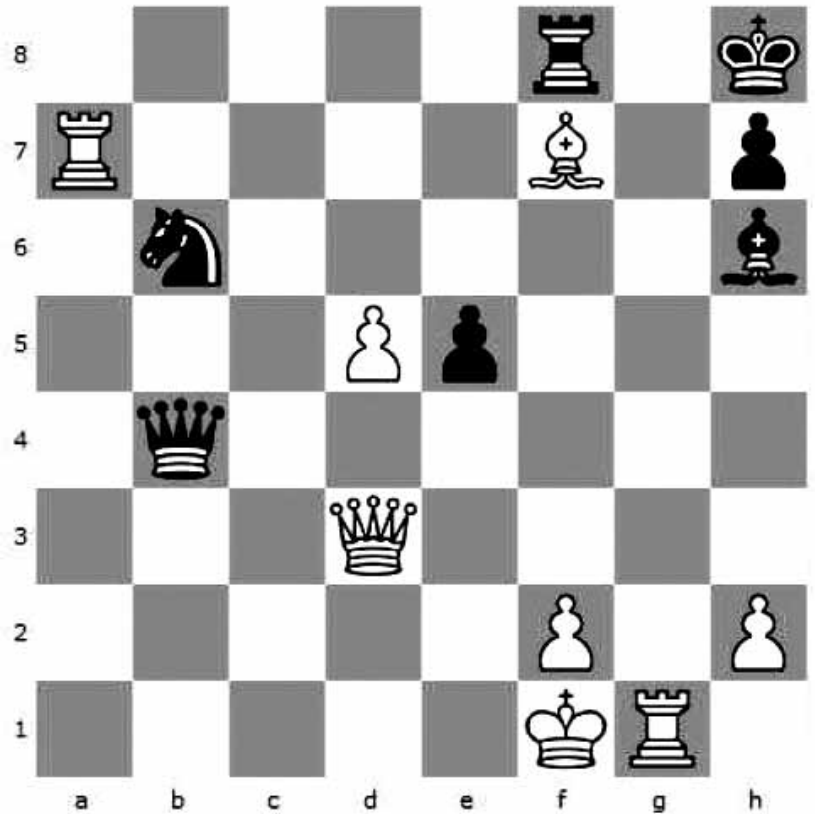
ENTRETENIMENTS

PROBLEMA D'ESCACS

Solucions a la pàgina 35

Albert Batiste

En una còmoda situació les blanques troben una bona maniobra que els hi permet obtenir la victòria en 3 moviments. Juguen blanques i guanyen.

SOPA DE LLETRES

M. A Navarro i Lluís Gil

SUDOKU

Busqueu els noms de 14 ocells comuns a Catalunya,

M	U	D	R	E	V	O	F	U	C
X	A	I	B	L	A	D	R	A	P
C	O	L	E	P	L	I	P	L	I
E	F	R	L	O	Q	S	U	R	T
N	U	D	I	E	I	A	P	E	R
A	S	R	A	G	R	P	U	M	O
D	O	T	R	L	U	E	T	U	I
I	F	A	L	C	O	E	N	A	G
U	N	T	O	R	D	S	R	G	L
Y	E	S	A	L	L	E	P	R	A

			9					
	3	8				7		
	7					5	4	
				2		4		5
6		3		5	9			
			7	1			6	2
	9						2	8
1		6			8			
5			3		1			

HO HEM LLEGIT A...

Segre, diumenge 7 de juliol de 2013

A MDO FORBOLLA

Centenars de persones, ahir a la VIII Trobada del Bestiari de Foc d'Artesa de Lleida.

Bestiari tradicional de Catalunya a Artesa de Lleida

| ARTESA DE LLEIDA | Centenars de persones van participar ahir a Artesa de Lleida en la vuitena edició de la Trobada del Bestiari de Foc, una cita que va reunir des de primera hora de la tarda bèsties festives com la

Víbria Jove d'Igualada, la Pàjara de Terrassa, el Drac Badalot de l'Arboç, el Diabló de la Selva del Camp, la Cuca de Castellbisbal i la Godra de Caldes de Montbui, a més de l'amfitrió, el Griu d'Artesa de

Lleida. Durant la jornada es van celebrar balls d'aquest bestiari tradicional, correfoc infantil i, a la nit, estava previst el Festival d'Enceses del Bestiari, amb música, ball i focs artificials.

la imatge del dia

Artesa de Lleida, plena de bestiari

Els amants de les tradicions tenien ahir una cita a Artesa de Lleida ja que, en el marc de les seues festes, va celebrar la vuitena edició de la Trobada del Bestiari Popular i Festiu de Catalunya, amb figures espectaculars com les que s'aprecien a la foto.

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament973 16 71 62
 Assistent social: dimecres alterns.....973 16 73 15
 Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9h
 Farmàcia.....973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Jaume Armengol.....626869516

V3 Hospital Veterinari:.....639367888
 Metge.....973167291
 Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius
 tot el dia973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu:973 16 71 62
 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

M O T S E N C R E U A T S

HORIZONTALS

1. APLAUDIR. API. 2. GUARDA CAP. ES. 3. AR.
 IOTS. RINO. 4. ALTAIR. ÀSIA. 5. RST. ERÈCTILS.
 6. ATLES. MATÍ. O. 7. REAL. NAU. ECS. 8. ATENS.
 PATRÓ. 9. E. TNR. O. ERRA. 10. BRICALLAIRES.
 11. RIC. NOI. ACTA. 12. EMANCIPO. A. R.

VERTICALS

1. AGARRAR. EBRE. 2. PURISTES. RIM. 3. LA.
 ATLÀNTICA. 4. TIRA. ELENC. N. 5. UDOLES.
 TRANC. 6. DATAR. NA. IOL. 7. ICS. EIA. PILO.
 8. RA. ACTUO. A. O. 9. PRITÀ. RARA. 10. A.
 ISIMÈTRICA. 11. PENAL. CARET. 12. ISO.
 SOSPESAR.

ESCACS

1. Dxh7+, Rxh7.
 2. Ag8+, Rh8.
 3. Th7++.

SUDOKU

4	6	5	9	3	7	2	8	1
2	3	8	1	4	5	7	9	6
9	7	1	6	8	2	5	4	3
7	1	9	8	2	6	4	3	5
6	2	3	4	5	9	8	1	7
8	5	4	7	1	3	9	6	2
3	9	7	5	6	4	1	2	8
1	4	6	2	7	8	3	5	9
5	8	2	3	9	1	6	7	4

SOPA DE LLETRES

Tornavis, xerrac, gúbia, guilleume, boet, enformador,
 barlet, rosset, llima, aixà, tenalles, filaberquí, cutxef,
 cadell, ribot

E N I G M A

Sabeu on està aquesta llinda amb una enclusa com emblema.

Solució a l'enigma del mes passat: A la façana principal de l'església, al costat dret de la porta (mirant enfora)

CONCERT PER LA LLIBERTAT

ASSORTIT DE TRUITES DEL SOPAR A LA FRESCA

SOPAR SOLIDARI

IMATGES D'ACTUALITAT

FI DE CURS DELS CURSETS DE NATACIÓ

FESTA PERQUÈ VOLEM!

CORREFOC INFANTIL

FESTA DE SANT RAMON